MINISTERSTWO SPRAW WOJSKOWYCH

GEOGR — I.
1929.

PRZEPISY PODSTAWOWE

O SPORZĄDZANIU MAP WOJSKOWYCH I OPISU WOJSKOWO-GEOGRAFICZNEGO

WARSZAWA
1929

PRZEPISY PODSTAWOWE

O SPORZĄDZANIU MAP WOJSKOWYCH I OPISU WOJSKOWO-GEOGRAGICZNEGO

Druk Wojskowego Instytutu Geograficznego w Warszawie.

MINISTERSTWO SPRAW WOJSKOWYCH

GEOGR — I.
1929.

PRZEPISY PODSTAWOWE

O SPORZĄDZANIU MAP WOJSKOWYCH I OPISU WOJSKOWO-GEOGRAFICZNEGO

ZBIORY
Bogodara WINIDA
sygn. II/1649

WARSZAWA
1929

MINISTERSTWO SPRAW WOJSKOWYCH

GEOGR — I.
1929.

PRZEPISY PODSTAWOWE

O SPORZĄDZANIU MAP WOJSKOWYCH
I OPISU WOJSKOWO-GEOGRAFICZNEGO

ZBIORY
Biblioteka Wojskowa
Nr [illegible] 1949

WARSZAWA
1929

ROZKAZ WPROWADZAJĄCY.

Zatwierdzam «Przepisy podstawowe o sporządzaniu map wojskowych i opisu wojskowo-geograficznego» wraz z załącznikami i dodatkiem tajnym.

Przepisy ustalają dla potrzeb W. I. G.:

1. *podstawowe zasady prac topograficznych i kartograficznych nad tymczasową mapą,*
2. *wytyczne do prac nad oryginalną mapą Polski,*
3. *układ i zasadę opracowania opisu wojskowo-geograficznego.*

Przepisy niniejsze są przeznaczone wyłącznie do użytku wewnętrznego W. I. G., i wchodzą w życie:

1. *w dziale prac topograficznych od daty zatwierdzenia,*
2. *w dziale prac kartograficznych:*
   we wszystkich nierozpoczętych wydawnictwach W.I.G. od daty zatwierdzenia,
   w wydawnictwach będących w opracowaniu zastosowanie przepisów pozostawiam uznaniu Szefa W.I.G.

SZEF SZTABU GŁÓWNEGO

(—) Piskor

Generał Dywizji.

CZĘŚĆ I.

PODSTAWY PRAC TOPOGRAFICZNYCH I KARTOGRAFICZNYCH WOJSKOWEGO INSTYTUTU GEOGRAFICZNEGO.

ROZDZIAŁ A.

MAPY SPORZĄDZANE NA PODSTAWIE DAWNIEJSZYCH MATERJAŁÓW KARTOGRAFICZNYCH.

1. Elipsoida.

Figurą odniesienia dla prac geodezyjnych, topograficznych i kartograficznych jest elipsoida obrotowa Bessela.

2. Odwzorowanie kartograficzne.

Mapy sporządzane przez Wojskowy Instytut Geograficzny, na podstawie materjałów kartograficznych byłych państw zaborczych, zachowują posiadane przez nie dotychczasowe odwzorowanie kartograficzne; jest to odwzorowanie wielościenne, przy którem każdy arkusz, ograniczony linjami siatki geograficznej, stanowi samodzielne odwzorowanie płaskie przypadającego nań obszaru powierzchni ziemi.

3. Podział na arkusze i format.

Podział na arkusze oraz formaty poszczególnych map podaje część II, III i IV, zależnie od skali mapy.

Nazwy i skale trzech podstawowych w obecnym okresie map W. I. G., jedynych państwowych map topograficznych dla całości obszaru Rzplitej, są następujące:

Mapa szczegółowa w skali 1 : 25 000,
Mapa taktyczna w skali 1 : 100 000,
Mapa operacyjna w skali 1 : 300 000.

Wymiary wszystkich arkuszy papieru dla każdej poszczególnej mapy danej skali mają być jednakowe.

Wszystkie mapy W. I. G. obowiązuje pierwszy południk Greenwich.

4. 5
Pierwszy południk.

Zamiennik liczbowy do przejścia od południka Ferro na południk Greenwich wynosi 17° 40'.

Zamiennik liczbowy do przejścia od południka Pułkowo na południk Greenwich wynosi 30°19'38'',7.

6. Oznaczenia arkuszy

Każdy arkusz mapy topograficznej posiada oznaczenie według godła i nazwy arkusza.

7. Siatka kilometrowa.

Na mapach topograficznych sporządzanych na podstawie materjałów dawniejszych obowiązuje wkreślenie siatki kilometrowej wiernokątnego odwzorowania płaskiego Roussilhe'a (punkt 10) na arkusze wielościenne.

Oznaczenie siatki — w całych kilometrach, nawprost linji siatki, pismem poziomem. Oznaczenia dla celów meldunkowych są zbędne. Siatka kilometrowa i jej oznaczenie ma być w barwie czarnej.

8. Matryce.

Dla map 1:25 000, 1:100 000, 1:300 000 mają być przechowywane, ewidencjonowane i konserwowane matryce cynkowe, zabezpieczające pokrycie całego obszaru Polski i możność wznawiania nakładów.

ROZDZIAŁ B.

ZDJĘCIA PODSTAWOWE I MAPY, JAKIE SIĘ Z NICH MA SPORZĄDZAĆ.

9. Podstawa zdjęć.

Podstawą zdjęć terenu jest polska triangulacja państwowa. Wyników triangulacji, potrzebnych do zdjęcia terenu, należy dostarczać topografowi w postaci:

a) współrzędnych prostokątnych jednolitego odwzorowania płaskiego wiernokątnego dla obszaru Rzplitej;

b) wysokości nad poziomem przyjętego zera, t. j. nad niemieckim poziomem zerowym (N. N.);

c) opisu topograficznego punktów trygonometrycznych i elementów redukcji.

10. Odwzorowanie wiernokątne płaskie.

Obowiązującem odwzorowaniem płaskiem obszaru Rzplitej jest jednolite wiernokątne odwzorowanie płaskie elipsoidy Bessela. Jest ono podstawą prac geodezyjnych, topograficznych i kartograficznych Wojskowego Instytutu Gegoraficznego.

Rodzaj odwzorowania: stereograficzne odwzorowanie Roussilhe'a, określone następującemi elementami:

a) początek układu współrzędnych i punkt główny odwzorowania:

$$\varphi_0 = 52^0,$$
$$\lambda_0 = 22^0 \text{ na wschód od Gr.;}$$

b) skurczenie odwzorowania o $0{,}05^0/_0$;

c) osią odciętych x jest linja prosta, będąca obrazem południka 22^0; osią rzędnych y jest prosta prostopadła do osi x w punkcie o szerokości 52^0. Układ osi prawoskrętny;

d) początek układu, dla uniknięcia liczb ujemnych, otrzymuje oznaczenie:

$$x_0 = + 500\,000 \text{ m.}$$
$$y_0 = + 600\,000 \text{ m.}$$

II. Skale

Podstawowemi skalami nowych prac (zdjęć podstawowych i powstałych z nich map) są dwie grupy następujących skal:

I grupa: 1: 25 000, (1:10 000, 1:5 000), 1:100 000,
II grupa: 1:300 000, 1 : 500 000, 1 : 1 000 000.

Prace topograficzne i kartograficzne grupy I obowiązuje płaskie odwzorowanie wiernokątne przepisane w punkcie 10. Prace kartograficzne grupy II obowiązuje odwzorowanie typu wielościennego.

12. Podział na arkusze map grupy I i formaty tych map

Mapy grupy I obowiązuje prostokątny podział na jednakowe dla danej skali arkusze, dostosowany do osi współrzędnych odwzorowania płaskiego. Podział na arkusze ma czynić zadość warunkowi, aby całkowita liczba arkuszy map skali większej stanowiła obszar jednego arkusza mapy skali mniejszej, oraz aby wymiary arkuszy map były poręczne, a formaty o ile możności jednakowe.

Formaty map grupy I podaje część II.

13. Siatka geograficzna na mapach grupy I.

Na mapach grupy I obowiązuje podanie siatki geograficznej w pełnych linjach, w dostatecznie gęstych odstępach, i podziału minutowego na prostokątnych ramkach arkuszy.

14. Podział na arkusze map grupy II i formaty tych map.

Formaty map grupy II odwzorowania wielościennego są trapezami, ograniczonemi naogół linjami siatki geograficznej. Podział na arkusze i oznaczenie skorowidzowe dla tych map są związane z podziałem arkuszowym i oznaczeniem skorowidzowem Międzynarodowej Mapy Świata 1/M:

$2^0\,\lambda \times 1^0\,\varphi$ dla 1 : 300 000,
$3^0\,\lambda \times 2^0\,\varphi$ dla 1 : 500 000,
$6^0\,\lambda \times 4^0\,\varphi$ dla 1 : 1 000 000.

15. Siatka kilometrowa.

Na zdjęciach i nowych mapach obowiązuje siatka kilometrowa ustalonego odwzorowania (punkt 10):

dla map 1: 10 000 i 1:25 000 — co 1 km } w linjach przez
„ „ 1:100 000 — „ 2 km } cały arkusz
„ „ 1:300 000 — „ 8 km tylko na marginesie wewn. i w pełnych linjach ta, która odpowiada arkuszom 1 : 100 000.

dla map 1:500 000 i 1:1 000 000 — siatka kilometrowa nie obowiązuje wcale.

Oznaczenie siatki — tylko w kilometrach, nawprost linji siatki. Oznaczenia dla celów meldunkowych są zbędne. Siatka kilometrowa w barwie czarnej.

16. Metoda reprodukcji.

Matryce nowych map, wyszczególnionych w punkcie 11, mają być wykonywane sposobem heljograwjury na miedzi.

17. Zasady opracowywania nowych map.

Zasady opracowywania nowych map, niepodane w niniejszej instrukcji, będą przedmiotem późniejszych dodatkowych przepisów.

Mapa 1 : 1 000 000, wymieniona w punkcie 11, jest Międzynarodową Mapą Świata; zasady jej opracowania podają przepisy międzynarodowe.

CZĘŚĆ II.
MAPY SZCZEGÓŁOWE.

ROZDZIAŁ A.
WIADOMOŚCI OGÓLNE.

18. Cel, któremu ma służyć mapa szczegółowa.

Mapa szczegółowa powinna zaspokoić potrzeby niższych dowódców broni i służb, uwzględniając przedewszystkiem potrzeby artylerji.

Ponadto powinna uwzględniać w miarę możności potrzeby naukowe, gospodarki państwowej i przemysłu.

Mapa szczegółowa służy jako materjał podstawowy do wojskowych prac kartograficznych.

19. Rodzaje map szczegółowych.

Mapy szczegółowe W. I. G. są dwóch rodzajów:

Mapa szczegółowa 1 : 25 000, tworzona na podstawie materjałów byłych państw zaborczych;

Mapa szczegółowa 1 : 25 000, będąca nowem zdjęciem (lub powstała ze zdjęć podstawowych w skali większej).

20. Zasady ogólne.

Obraz graficzny mapy szczegółowej ma odpowiadać następującym zasadom kartografji:

a) czytelność,
b) jasność treści,
c) graficzna dokładność położenia punktów,
d) celowość i logiczny układ,
e) plastyczność,
f) poprawność językowa nazw geograficznych,
g) ściłość podanych informacyj,
h) estetyczna całość.

Mapa ma być wygodna, poręczna i trwała w użyciu wojskowem.

ROZDZIAŁ B.

MAPA SZCZEGÓŁOWA 1 : 25 000.

(Tworzona na podstawie materjałów byłych państw zaborczych).

A) Forma mapy szczegółowej 1 : 25 000.

21. Zasady konstrukcji

Odwzorowanie kartograficzne (punkt 2), wymiar arkuszy (punkt 4), pierwszy południk i zamienniki liczbowe (punkt 5), sporządzenie matryc (punkt 8)— podaje część I.

22. Podział na arkusze i format.

Podział mapy 1 : 25 000 na arkusze jest dostosowany do arkusza mapy 1 : 100 000 (dotychczasowej). Ramka wewnętrzna mapy szczegółowej 1 : 25 000 jest prostolinjowym trapezem równoramiennym o formacie $10' \lambda \times 5' \varphi$; format ten wynika z podziału arkusza mapy 1 : 100 000 na 9 części. Różnorodne formaty map 1 : 25 000 byłych państw zaborczych należy doprowadzić do formatu przepisowego.

Wymiar arkusza 50×55 cm.

23. Oznaczenie skorowidzowe.

Nazwą arkusza 1 : 25 000 jest naogół nazwa najważniejszej miejscowości figurującej na arkuszu.

Godło arkusza 1 : 25 000 wiąże się bezpośrednio z godłem arkusza mapy taktycznej 1 : 100 000 (opracowanej na podstawie map byłych państw zaborczych). Arkusz 1 : 25 000 ma godło następujące: Pas ..... Słup ..... mapy 1 : 100 000 oraz litera od *A* do *J*, stosownie do położenia arkusza w obrębie mapy 1 : 100 000 (np. pas 38, słup 26 — arkusz *D*).

24. Siatka kilometrowa.

Na mapie szczegółowej 1 : 25 000 obowiązuje siatka kilometrowa (przepisana w punkcie 7), w odstępach co 1 km, w linjach pełnych przez cały arkusz; dane konstrukcyjne związane z siatką (punkt 35 *a*, *c*, *d*) mają być podane w objaśnieniach mapy na marginesie zewnętrznym arkusza.

25. Metoda opracowywania.

Mapy szczegółowe 1 : 25 000 wydaje się na podstawie sprawdzenia w terenie map byłych państw zaborczych (1 : 21 000, 1 : 25 000, 1 : 42 000).

Sposób wydania — nowy rysunek kartograficzny sporządzony według przyjętych znaków, z uwzględnieniem materjałów uzyskanych przez sprawdzenie w terenie.

26. Ramka, margines.

Rysunek ważnych przedmiotów terenu umożliwiających lepszą orjentację, należy uzupełnić poza ramką wewnętrzną arkusza, względnie przerwać w tym celu tę ramkę; są to:

a) osiedla przecięte ramką lub leżące tuż za nią,
b) kręty bieg rzek, przecinający ramkę podłużnie,
c) skrzyżowania linij kolejowych i dróg bitych,
d) kościoły zdaleka widoczne,
e) wiatraki zdaleka widoczne,
f) wysokie kominy,
g) punkty trygonometryczne,
h) drzewa zdaleka widoczne.

Prócz tego na marginesie wewnętrznym należy podać:

a) stopnie południków i równoleżników,
b) podział minutowy,
c) przy wylotach kolei i dróg bitych nazwy miejscowości, do których te drogi prowadzą, oraz strzałki,
d) nazwy państw przy wykazanej granicy państwowej,
e) nazwy powiatów po obu stronach wykazanej granicy,
f) nazwy skrajnych osiedli,
g) oznaczenie liczbowe warstwic przecinających ramkę wewnętrzną,
h) współrzędne siatki kilometrowej.

Na marginesie zewnętrznym należy podać objaśnienia arkusza:

a) godło i nazwę arkusza,
b) skalę i podziałkę,
c) nazwy i godła sąsiednich arkuszy,
d) dane konstrukcyjne i objaśnienie sposobu użycia siatki kilometrowej (sposobu mierzenia współrzędnych i wskazywania punktów),
e) rok wydania,

f) instytucje wydawniczą,

g) rok sprawdzenia w terenie (względnie szkic źródeł),

h) nazwisko topografa,

i) szkic sąsiednich arkuszy (w obrębie mapy taktycznej),

j) szkic gruntów,

k) dopiski i objaśnienia (np. wydanie tymczasowe, zastrzeżenie praw, wyłącznie do użytku służbowego i t. p.).

Sposób rozmieszczenia objaśnień i opisu na marginesie wewnętrznym oraz wzór zewnętrznej formy mapy wraz z wymiarami liczbowemi, wielkością napisów i t. p. podaje załącznik Nr. 1.

27. Barwy.

Mapa szczegółowa 1 : 25 000 jest jednobarwna— czarna.

B) Treść mapy szczegółowej 1 : 25 000.

28. Materjał podstawowy, źródłowy i pomocniczy.

Materjałem podstawowym do opracowania mapy 1 : 25 000 jest posiadany materjał kartograficzny byłych państw zaborczych, w skalach 1 : 21 000, 1 : 25 000, 1 : 42 000.

Materjał podstawowy przechowywany w archiwum map W. I. G., stanowiący aktualną wartość do opracowywania mapy szczegółowej 1 : 25 000, jest przeznaczony wyłącznie do celów wydawnictwa kartograficznego W. I. G.

Materjałem źródłowym są zmiany w treści mapy, uzyskane drogą sprawdzenia w terenie.

Materjałem pomocniczym są plany katastralne, leśne, kolejowe, meljoracyjne, przemysłowe i t. p. lub fotomapy oraz fachowa literatura.

29. Sprawdzenie w terenie.

Sprawdzenie materjału podstawowego w terenie ma go dokładnie zaktualizować, dając wierny obraz pokrycia terenu w obecnym stanie, przy uwzględnieniu wojskowego charakteru mapy. Ukształtowanie terenu zasadniczo nie podlega sprawdzeniu; wyjątek stanowi uzgodnienie warstwic z naturalnemi linjami wód oraz uzgodnienie warstwic niepewnych na terenach po wykarczowanych lasach.

Nazwy geograficzne mają być spolszczone i uzupełnione.

Konstrukcja oryginału do bezpośredniego powielenia mapy byłych państw zaborczych na format

10′ λ × 5′ φ (punkt 22) ma być instrumentalnie sprawdzona w terenie co do wiernego wzajemnego położenia poszczególnych części arkusza.

Należy zbadać rodzaj gruntu i podać oleat gruntów.

30. Treść.

Wynikiem pracy topograficznej nad mapą szczegółową 1 : 25 000 jest dostarczenie gotowego oryginału do powielenia, przyczem obowiązuje wykreślenie nowego rysunku według przyjętych znaków (zał. Nr. 3), z uwzględnieniem zmian stwierdzonych przy reambulacji.

Koty i warstwice należy przeliczyć na metry. Ilość kot, które się muszą odnosić do ważnych przedmiotów terenu, wynosi od 2 do 4 na 1 km^2.

Nazwy geograficzne jak w punkcie 29.

31. Dopełniające zdjęcie terenu.

Ze względu na znaczne trudności przy dopasowaniu arkuszy na styku byłych zaborów, należy ustalić topograficznie położenie ważnych przedmiotów.

W razie stwierdzenia znacznych błędów, których się nie da usunąć bez widocznych zniekształceń, należy wykonać nowe zdjęcie w skali 1 : 25 000 (dla części arkusza).

32. Arkusze graniczne

Przy arkuszach granicznych, zawierających część obcego państwa, obowiązuje wyzyskanie najnowszego materjału kartograficznego tego państwa, nadającego się do celów mapy 1 : 25 000.

ROZDZIAŁ C.

MAPA SZCZEGÓŁOWA 1:25 000

(zdjęcie podstawowe).

A) Forma mapy szczegółowej 1:25 000.

33. Konstrukcja. Podstawę zdjęć terenu (punkt 9), odwzorowanie (punkt 10), zasadę podziału arkuszowego (punkt 12), zasadę siatki kilometrowej (punkt 15), zasadę siatki geograficznej (punkt 13) oraz metodę powielania (punkt 16) podaje część I.

Zasadniczą skalą zdjęcia podstawowego kraju jest skala mapy szczegółowej 1:25 000. Niektóre obszary zdejmuje się w skali 1:10 000, a pewne odcinki nawet w skali 1:5 000. Obszary te muszą być przewidziane zgóry, aby unikać zdjęć powtórnych. W tym ostatnim wypadku mapa szczegółowa 1:25 000 tworzy się na podstawie zdjęć podstawowych skal większych.

34. Format Ramka wewnętrzna zdjęcia podstawowego 1:5 000, 1:10 000 lub 1:25 000 jest prostokątem o formacie jednakowym dla danej skali; boki ramki tworzą linje rzędnych i odciętych prostokątnego układu osi odwzorowania płaskiego.

Arkusz zdjęcia podstawowego 1:5 000 obejmuje 2×2,5 km (pierwsza liczba oznacza wymiar w kierunku osi odciętych, a druga rzędnych). Wymiar ramki wynosi 40×50 cm.

Arkusz zdjęcia podstawowego 1:10 000 (lub mapa powstała ze zdjęć 1:5 000) obejmuje 4×5 km, czyli w danej skali 40×50 cm, t. j. obszar czterech arkuszy zdjęcia w skali 1:5 000.

Arkusz zdjęcia podstawowego 1:25 000 (lub mapa powstała ze zdjęć większych) obejmuję 8×10 km, czyli w danej skali 32×40 cm, t. j. obszar czterech arkuszy zdjęć w skali 1:10 000.

Wzajemny związek arkuszy skal 1:5 000, 1:10 000, 1 : 25 000 podaje punkt 12 przepisów.

35. Dane konstrukcyjne, związane z siatką kilometrową.

Na każdym arkuszu płaskiego odwzorowania 1 : 5 000, 1 : 10 000, 1 : 25 000 obowiązuje podanie:

a) graficznie i liczbowo wartości zbieżności południków dla punktu środkowego zachodniej ramki arkusza, wyrażonej w mierze stopniowej i tysięcznych;

b) skali głównej i podziałki dostosowanej do miejscowego zniekształcenia długości;

c) poprawki zniekształcenia długości na 1 km, w postaci: długość boku kratki odpowiada w naturze 1 km $\pm N$ metrów, gdzie N jest poprawką miejscowego zniekształcenia linjowego, spowodowanego płaskością odwzorowania;

d) objaśnienia użycia siatki (sposobu mierzenia współrzędnych i wskazywania punktów).

Na zdjęciach 1 : 5 000 obowiązuje siatka kilometrowa co $^1/_2$ km, opisana tylko liczbami całych kilometrów.

36. Nazwa i godło arkusza.

Nazwą arkusza mapy szczegółowej 1 : 25 000 jest naogół nazwa najważniejszej miejscowości figurującej na arkuszu.

Nazwa arkusza 1 : 10 000 lub 1 : 5 000 jest jednakowa z nazwą arkusza 1 : 25 000, w którego obrębie znajdują się arkusze poprzednich skal.

Godłem arkusza mapy szczegółowej 1 : 25 000 jest godło nowej mapy taktycznej z dodaniem litery od A do Q, stosownie do położenia arkusza. (Np. pas 37, słup 42 — arkusz F).

Godłem arkusza 1 : 10 000 jest godło mapy szczegółowej 1 : 25 000, na którą ten arkusz przypada, oraz liczba arabska od 1 do 4 (np. pas 37, słup 42, arkusz $F.$ 4),

Godłem arkusza 1:5 000 jest godło mapy 1:10 000 z dodaniem litery od a do d (np. pas 37, słup 42, arkusz $F.$ 4. d).

37. Metoda opracowania.

Zdjęcie podstawowe jest bezpośredniem oryginałem do powielania. Wykreślanie nowego oryginału do powielenia ze zdjęcia podstawowego w skali tegoż zdjęcia jest niedozwolone. Wykreślanie nowego oryginału mapy 1:25 000 następuje tylko wtedy, gdy zdjęcie samo było wykonane w skali 1:10 000 lub 1:5 000.

38. Ramka, margines. Zasada rysunku pozaramkowego, przepisana w punkcie 26, obowiązuje również przy mapie szczegółowej 1:25.000, 1:10.000, 1:5.000.

Prócz tego na marginesie wewnętrznym należy podać:

a) współrzędne siatki kilometrowej,
b) strzałki oraz nazwy wylotów kolei i dróg bitych,
c) nazwy powiatów po obu stronach wykazanej granicy,
d) oznaczenie liczbowe warstwic przecinających ramkę,
e) stopnie południków i równoleżników,
f) podział minutowy,
g) nazwy skrajnych osiedli.

Na marginesie zewnętrznym należy podać objaśnienia arkusza:

a) godło i nazwę arkusza,
b) skalę i podziałkę złożoną,
c) nazwy i godła arkuszy sąsiednich,
d) dane konstrukcyjne siatki kilometrowej i objaśnienie sposobu jej użycia,
e) rok wydania,
f) instytucję wydawniczą,
g) szkic źródeł (względnie rodzaj pracy),
h) nazwisko topografa,
i) szkic sąsiednich arkuszy (w obrębie mapy skali bezpośrednio mniejszej),
j) szkic gruntów,
k) tabliczkę danych magnetycznych,
l) ewentualne dopiski i objaśnienia.

Zasady te obowiązują również przy mapach 1 : 10 000 i 1 : 5 000.

Sposób rozmieszczenia tych danych, odstępy, wielkość, miejsce i charakter napisów, rozmieszczenie szkiców i t. p. podaje załącznik Nr. 2.

39. Barwy. Mapa szczegółowa 1 : 25 000 (1 : 10 000, 1:5 000) jest jednobarwna czarna.

B) Treść mapy szczegółowej 1:25 000.

40. Materjał źródłowy i pomocniczy. Materjałem źródłowym jest zdjęcie podstawowe, wykonane w jednej z przepisowych skal.

Materjałem pomocniczym są plany katastralne, leśne, przemysłowe i t. p. oraz fotografje lotnicze, fotomapy i literatura fachowa. Mapy 1:25 000, wydane na podstawie materjałów kartograficznych byłych państw zaborczych nie są materjałem pomocniczym, a posługiwanie się niemi, bądź to przy samem zdjęciu, bądź przy redakcji mapy 1 : 25 000, jest wzbronione.

Przy arkuszach granicznych, zawierających część państwa sąsiedniego, należy przy zdjęciu podstawowem pozacinać topograficznie przedmioty zdaleka widoczne, znajdujące się na terytorjum państwa sąsiedniego: służą one do ściślejszego powiązania zdjęcia podstawowego z materjałem kartograficznym państwa ościennego. Rysunek poza granicą państwową, w obrębie arkusza, należy zapełnić treścią, zaczerpniętą z najnowszych map państw sąsiednich, odpowiedniej skali. Rysunek ten należy wykreślić podług znaków i zasad obowiązujących mapę szczegółową.

41. Redakcja treści.

Mapa szczegółowa podaje wierny i mało uogólniony obraz powierzchni ziemi.

Ukształtowanie terenu — w systemie warstwicowym.

Wskazówki dla redakcji mapy szczegółowej podaje klucz znaków topograficznych 1:25 000.

Składniki treści mapy:

a) Pokrycie terenu:

1) komunikacje,
2) wody i przeprawy,
3) osiedla,
4) uprawy i grunta (kultury),
5) szczegóły topograficzne.

b) Ukształtowanie terenu.

c) Pismo kartograficzne.

42. Znaki topograficzne map szczegółowych.

Treść mapy szczegółowej, t. j. ilościowe i jakościowe ujęcie obrazu powierzchni ziemi, określają znaki topograficzne. Każdy przedmiot terenu, przewidziany w znakach, ma być zasadniczo uwidoczniony w graficznej treści mapy. Mapa pod względem bogactwa treści graficznej nie da z natury rzeczy nic więcej, jak tylko to, co przewidują znaki topograficzne.

Przedmioty terenu, nieujęte w znakach topo-

graficznych, nie wchodzą w graficzne przedstawienie na mapie.

Znaki topograficzne mapy szczegółowej 1:25 000 (1:10 000 i 1:5 000) podaje załącznik Nr. 3.

Przy skali 1:5 000, gdzie przedmiot przedstawia znaczne rozmiary, znaki mogą być podane w rzucie.

Znaków tych należy się trzymać bezwzględnie, a jakiekolwiek odstępstwa są niedopuszczalne.

Klucz znaków, zatwierdzony niniejszym przepisem, nosi nazwę: „Klucz 1928".

Tekst objaśniający znaki mapy szczegółowej i wskazówki dla redakcji tej mapy stanowią nierozłączną część klucza znaków.

CZĘŚĆ III.

MAPA TAKTYCZNA 1:100 000

(sporządzana na podstawie map byłych państw zaborczych).

ROZDZIAŁ A.

CEL MAPY.

43. Cel, któremu służy mapa taktyczna.

Mapa taktyczna powinna dostarczyć dowódcom wszystkich szczebli, do dowódcy dywizji włącznie, danych terenowych dotyczących obszaru walki, niezbędnych do jej przygotowania i prowadzenia, oraz danych potrzebnych do organizacji marszów, postojów, zaopatrzenia i pracy polowej wojska.

W obecnych warunkach mapa taktyczna musi być tak wykonana, aby mogła w granicach osiągalnych zastąpić mapę szczegółową przez jak najszersze uwzględnienie potrzeb artylerji.

Ponadto w miarę możności uwzględnia mapa taktyczna potrzeby nauki, potrzeby administracji kraju i innych działów życia państwowego.

ROZDZIAŁ B.

FORMA MAPY TAKTYCZNEJ 1 : 100 000.

44. Konstrukcja.

Odwzorowanie kartograficzne (punkt 2), wymiary arkusza (punkt 4), pierwszy południk (punkt 5), sporządzanie matryc (punkt 8), podaje część I.

45. Format i podział na arkusze.

Format mapy taktycznej 1 : 100 000 wynosi $30' \lambda \times 15' \varphi$, t. j. obejmuje 9 arkuszy mapy szczegółowej 1 : 25 000. Szesnaście arkuszy mapy taktycznej 1 : 100 000 stanowi obszar jednego arkusza mapy operacyjnej 1 : 300 000.

Podział na arkusze mapy 1 : 100 000 dla byłego zaboru niemieckiego i austrjackiego pozostaje bez zmiany, jak na mapach niemieckich 1 : 100 000 i austrjackich 1 : 75 000. Dla byłego zaboru rosyjskiego podział na arkusze należy doprowadzić do przepisowego.

Wymiar arkusza wynosi 35×50 cm.

46. Oznaczenie skorowidzowe.

Nazwą arkusza 1 : 100 000 jest naogół nazwa najważniejszej miejscowości, figurującej na danym arkuszu. Nazwy arkuszy mapy 1 : 100 000 dla obszaru Polski są ustalone: podaje je skorowidz. Nazwy te mogą być poddane sprawdzeniu i poprawieniu przy ponownej reambulacji.

Godłem arkusza mapy taktycznej 1 : 100 000 jest liczba dwucyfrowa p a s a i s ł u p a; liczby te podaje załączony skorowidz. (Zał. Nr. 4).

47. Siatka kilometrowa.

Zasadę wkreślenia siatki kilometrowej na mapę taktyczną 1 : 100 000 podaje punkt 7. Obowiązuje siatka kilometrowa co 5 km, w pełnych linjach przez cały arkusz mapy. Objaśnienie użycia siatki w krótkiej formie ma być podane w objaśnieniu, na marginesie zewnętrznym arkusza mapy.

Metoda opracowania: nowy rysunek kartograficzny w skali 1 : 75 000 (przed zmniejszeniem), na podkładzie topograficznym mapy taktycznej byłych państw zaborczych, dla dwóch oryginałów (pokrycie, ukształtowanie terenu), zredagowany na podstawie sprawdzenia w terenie, wykonanego dla celów mapy szczegółowej 1 : 25 000.

48. Metoda opracowania.

W obszarach Rzplitej, gdzie brak jeszcze mapy taktycznej 1 : 100 000, opracowanej przez nowy rysunek kartograficzny, obowiązuje bezpośrednie powielenie w skali 1 : 100 000 map byłych państw zaborczych, ze spolszczeniem nazw geograficznych i formą zewnętrzną zbliżoną do typu normalnego mapy taktycznej.

49. Bezpośrednie powielanie map taktycznych byłych państw zaborczych.

Zasada rysunku pozaramkowego, przepisana w punkcie 26, obowiązuje również przy mapie taktycznej 1 : 100 000.

50. Ramka, margines.

Prócz tego na marginesie wewnętrznym należy podać:

a) stopnie południków i równoleżników,
b) strzałki i nazwy wylotów kolei i najważniejszych dróg,
c) nazwy przeciętych ramką skrajnych osiedli,
d) oznaczenie liczbowe warstwic,
e) podział minutowy,
f) nazwę państwa sąsiedniego przy granicy państwowej.

Na marginesie zewnętrznym należy podać objaśnienie danego arkusza mapy:

a) godło i nazwę arkusza,
b) skalę i podziałkę,
c) nazwy i godła sąsiednich arkuszy,
d) oznaczenie liczbowe siatki kilometrowej i objaśnienie sposobu jej użycia,
e) rok wydania,
f) instytucję wydawniczą,
g) szkic źródeł do oceny ścisłości mapy, t. j. skorowidz map 1 : 25 000, względnie innych użytych do redakcji, z zaznaczeniem dla każdego arkusza roku sprawdzenia w terenie, względnie zaznaczeniem obszaru i roku zdjęcia,
h) szkic podziału administracyjnego,

i) szkic sąsiednich arkuszy (w obrębie mapy 1 : 300 000),

j) szkic gruntów,

k) ewentualne dopiski i objaśnienia, dotyczące danego arkusza.

Sposób rozmieszczenia objaśnień na arkuszu mapy i opisu ramkowego oraz wzór zewnętrznej formy arkusza mapy taktycznej podaje załącznik Nr. 5.

52. Barwy. Przepisowe barwy dla mapy taktycznej 1:100 000 są następujące: pokrycie terenu — czarna, ukształtowanie terenu — bronzowa.

Siłę barwy określa załącznik Nr. 6.

ROZDZIAŁ C.

TREŚĆ MAPY TAKTYCZNEJ 1 : 100 000.

52. Materjał podstawowy, źródłowy i pomocniczy.

Materjałem podstawowym do rysunku kartograficznego mapy jest zasadniczo posiadany materjał kartograficzny byłych państw zaborczych, w skalach nie mniejszych niż 1 : 100 000.

O ile brak materjału lepszego dla arkuszy granicznych, zawierających część Rosji, miarodajną może być również mapa 1 : 126 000, o ile możności sprawdzona (nowa).

Materjałem źródłowym do opracowania mapy 1 : 100 000 jest sprawdzenie w terenie na mapach 1 : 25 000. Sprawdzanie w terenie map do celów wyłącznie tylko mapy 1 : 100 000 jest wzbronione, z wyjątkiem sprawdzań dorywczych co do najważniejszych przedmiotów, w wypadku wznowienia nakładu.

Materjałem pomocniczym jest materjał ewidencyjny i fachowa literatura.

Przy arkuszach granicznych, zawierających część sąsiedniego państwa, obowiązuje wyzyskanie najnowszych map tego państwa, właściwych dla redakcji mapy taktycznej.

53. Wznawianie nakładu.

Przy wznawianiu nakładu arkusza 1 : 100 000, uprzednio już opracowanego w nowym rysunku kartograficznym, o ile materjał ewidencyjny, uzyskany na podstawie wiadomości z różnych władz państwowych, samorządowych i prywatnych nasuwa watpliwości, obowiązuje sprawdzenie w terenie.

54. Redakcja treści.

Ujęcie natury, t. j. powierzchni ziemi, z jej bogactwem przedmiotów i form i ich licznych cech, zapomocą mapy, t. j. streszczonego obrazu, ograniczonego celem, skalą i narzędziem (t. j. ograniczoną

liczbą znaków topograficznych), wymaga rozumnego zredagowania treści mapy.

Redakcja treści mapy polega przedewszystkiem na wydobyciu na pierwszy plan wszystkich przedmiotów terenu, które z punktu widzenia wojskowego mają pierwszorzędne znaczenie. Na drugim, trzecim i t. d. planie umieścić wszystkie przedmioty uzupełniające lub obrazujące pierwsze. Redakcja treści mapy zależy od kultury okolicy, gęstości zaludnienia, ukształtowania terenu i położenia geograficznego.

Wskazówki do redakcji treści mapy, związane z użyciem znaków topograficznych, podaje klucz znaków topograficznych **1 : 100 000**.

Redakcja treści mapy taktycznej ma być przeprowadzona w kolejności ważności wojskowej składników treści mapy:

a) możliwość ruchu i jego przeszkody,
b) możliwość orjentacji i obserwacji,
c) warunki bytu (kwaterowanie, wyżywienie i t.d.),
d) szczegóły topograficzne.

Treść mapy dzieli się na trzy grupy składników:

A. Pokrycie terenu:
   a) komunikacje,
   b) wody i przeprawy,
   c) osiedla,
   d) uprawy i grunta (kultury),
   e) szczegóły topograficzne.

B. Ukształtowanie terenu.

C. Pismo kartograficzne.

55. Znaki topograficzne 1:100 000

Zasady podane w punkcie 42 dotyczą również znaków **1 : 100 000**.

Znaki topograficzne mapy **1 : 100 000** podaje załącznik Nr. 7. W swej strukturze zawierają one wszystkie te przedmioty terenu i ich właściwości, które się składają na treść mapy w znaczeniu celu mapy.

Znaki topograficzne są ujęte w porządku ważności poszczególnych składników treści.

Klucz znaków mapy taktycznej **1 : 100 000**, zatwierdzony niniejszym przepisem, nosi nazwę: „Klucz 1928".

Tekst objaśniający znaki **1 : 100 000** stanowi nierozłączną część klucza znaków.

CZĘŚĆ IV.

MAPA OPERACYJNA 1:300 000.

ROZDZIAŁ A.

CEL MAPY 1:300 000.

56. Cel mapy operacyjnej.

Celem mapy operacyjnej jest danie syntetycznego obrazu terenu ze szczególnem uwzględnieniem potrzeb dowodzenia wielkiemi jednostkami broni połączonych, lotnictwa i służb.

Mapa operacyjna powinna uwydatniać:

1. główne linje komunikacyjne, uwypuklając koleje, drogi bite, trakty i drogi wodne,
2. przeszkody ruchu,
3. pokrycie terenu, ze szczególnem uwzględnieniem szaty leśnej,
4. ukształtowanie terenu,

— w ten sposób, aby dostarczyć niezbędnych danych terenowych wyższym dowódcom i ich sztabom.

W wypadku, gdy mapa operacyjna ze względów technicznych nie może tym zadaniom odpowiedzieć, należy ją uzupełnić opisem wojskowo-geograficznym.

ROZDZIAŁ B.

FORMA MAPY 1:300 000.

57. Konstrukcja. Odwzorowanie kartograficzne (punkt 2), wymiar arkusza (punkt 4), pierwszy południk (punkt 5) i sporządzanie matryc (punkt 8) podaje część pierwsza.

58. Format i podział na arkusze. Format mapy operacyjnej wynosi $2^0 \lambda \times 1^0 \varphi$, t. j. obejmuje 16 arkuszy mapy taktycznej 1:100 000.

Podział na arkusze jest dowiązany do istniejącego podziału arkuszy mapy 1:300 000 państw ościennych.

Wymiar arkusza 50 × 55 cm.

59. Oznaczenie skorowidzowe. Nazwą arkusza mapy 1:300 000 jest nazwa najważniejszego miasta, figurującego na danym arkuszu. Ustalone nazwy mogą być sprawdzone i poprawione przy ponownej reambulacji.

Godłem arkusza mapy operacyjnej jest liczba dwucyfrowa, podana na skorowidzu.

60. Siatka kilometrowa. Zasadę siatki kilometrowej podaje punkt 7. Obowiązuje siatka kilometrowa co 8 km, wykreślona tylko na marginesie wewnętrznym arkusza.

61. Siatka geograficzna. Siatka geograficzna, odpowiadająca arkuszom mapy taktycznej 1:100 000, ma być podana w linjach pełnych czarnych przez cały arkusz mapy operacyjnej.

62. Metoda opracowywania. Metoda opracowywania mapy operacyjnej: nowy rysunek kartograficzny w skali 1:250 000. (przed zmniejszeniem), dla dwóch oryginałów (pokrycie, ukształtowanie terenu), zredagowany na podstawie mapy taktycznej 1:100 000 i map innych, właściwych dla redakcji mapy.

63. Bezpośrednie powielanie mapy 1:300 000. W obszarach, dla których brak jeszcze nowego opracowania mapy operacyjnej 1:300 000, obowiązuje bezpośrednie powielanie istniejącej mapy 1:300 000,

ze spolszczeniem nazw i z formą zewnętrzną, zbliżoną do typu normalnego tej mapy.

64. Ramka, margines.

Zasada rysunku pozaramkowego, przepisana w punkcie 26, obowiązuje również przy nowych nakładach mapy operacyjnej 1 : 300 000.

Prócz tego na marginesie wewnętrznym arkusza mapy należy podać:

a) stopnie południków i równoleżników,
b) strzałki i nazwy wylotów kolei i ważnych dróg,
c) nazwy państw sąsiednich, przy granicy państwowej,
d) oznaczenie liczbowe warstwic,
e) nazwy skrajnych osiedli (o ile są konieczne),
f) podział 5-cio minutowy.

Na marginesie zewnętrznym należy podać objaśnienia:

a) godło i nazwę arkusza,
b) godła i nazwy arkuszy sąsiednich,
c) znaki topograficzne,
d) skalę i podziałkę,
e) oznaczenie siatki kilometrowej,
f) rok wydania,
g) nazwę instytucji wydawniczej,
h) szkic źródeł,
i) szkic podziału administracyjnego,
j) szkic gruntów,
k) ewentualnie dopiski i objaśnienia.

Sposób rozmieszczenia objaśnień i opisu ramkowego oraz wzór zewnętrznej formy arkusza mapy podaje załącznik Nr. 8.

65. Barwy.

Przepisowe barwy mapy operacyjnej, dające zupełną treść mapy, są następujące: pokrycie terenu — czarna, ukształtowanie terenu — bronzowa.

Dla zwiększenia przejrzystości mapy wprowadza się następujące barwy nakładane: dla obszarów leśnych — zielona, dla wód — błękitna, dla miast i miasteczek, dróg bitych (tylko szos) — jasno karminowa.

Granice administracyjne uwidacznia się w nakładanej barwie pomarańczowej. Granice państwowe oprócz znaku granicy (w barwie czarnej) uwidacznia się podkolorowaniem barwą pomarańczową.

Barwy podaje zał. Nr. 6.

ZBIORY
Bogodara WINIDA
sygn.

ROZDZIAŁ C.

TREŚĆ MAPY 1:300 000.

66. Materjał źródłowy i pomocniczy.

Materjałem źródłowym do opracowania treści mapy operacyjnej jest zasadniczo mapa taktyczna 1:100 000 ostatniego wydania. Dla obszarów przygranicznych materjałem źródłowym są mapy aż do skali 1:500 000 włącznie.

Materjałem pomocniczym jest materjał ewidencyjny, literatura fachowa i dane Wydziału Opisowego W. I. G.

Mapę 1:300 000 należy opracowywać na podstawie najnowszych materjałów kartograficznych. Obowiązuje to również przy arkuszach granicznych, zawierających część sąsiedniego państwa.

67. Wznawianie nakładu.

Przy wznawianiu nakładu mapy 1:300 000 obowiązuje poprawienie i uzupełnienie treści nowego nakładu.

68. Redakcja treści.

Zasady, przepisane w punkcie 54, obowiązują również przy redagowaniu mapy 1:300 000.

Mapa operacyjna musi być co do komunikacji, kot i nazw zgodna z mapą taktyczną 1:100 000. Redakcję należy przeprowadzić w kolejności ważności wojskowej składników treści mapy:

A. Pokrycie terenu:
   a) komunikacje,
   b) osiedla,
   c) uprawy i grunta,
   d) wody,
   e) przedmioty orjentacyjne.

B. Ukształtowanie terenu.

C. Pismo kartograficzne.

Wytyczne redakcji treści mapy 1:300 000:

a) uwydatnić przedewszystkiem komunikacje: koleje normalnotorowe, wąskotorowe, drogi bite. Drogi gruntowe uwzględnić w miarę ich ważności przy końcowej redakcji mapy;

b) osiedla umieścić możliwie wszystkie, zwłaszcza większe lub znajdujące się na skrzyżowaniach dróg albo miejscach orjentacyjnych mapy;

c) lasy, łąki, bagna uwidocznić tylko te, których obszar da się ująć wyraźnie w skali mapy. Rodzaju lasu nie uwzględnia się;

d) rysunek rzek uzgodnić z terenem, uwzględniając uogólnienie;

e) ukształtowanie terenu odtwarzać warstwicami, z uogólnieniem posuniętem tak daleko, aby przy jak najmniejszej ilości warstwic, uzyskać wierny i zupełnie czytelny obraz ukształtowania powierzchni ziemi. Szczególną uwagę zwracać na uwydatnienie dolin.

69. Znaki tepograficzne 1:300 000.

Zasady w punkcie 42 dotyczą również znaków topograficznych mapy 1 : 300 000.

Znaki topograficzne 1 : 300 000: „Klucz 1928" podaje załącznik Nr. 9.

SPIS RZECZY.

CZĘŚĆ I. Podstawy prac topograficznych i kartograficznych Wojskowego Intytutu Geograficznego.

Rozdział A. Mapy sporządzane na podstawie dawniejszych materjałów kartograficznych:

1. Elipsoida.
2. Odwzorowanie kartograficzne.
3. Podział na arkusze i format.
4. Nazwy map, skale, wymiary arkuszy.
5 Pierwszy południk.
6. Oznaczenie arkuszy.
7. Siatka kilometrowa.
8. Matryce.

Rozdział B. Zdjęcia podstawowe i mapy, jakie się z nich ma sporządzać:

9. Podstawa zdjęć.
10. Odwzorowanie wiernokątne płaskie.
11. Skale.
12. Podział na arkusze map grupy I i formaty tych map.
13. Siatka geograficzna na mapach grupy I.
14. Podział na arkusze map grupy II i formaty tych map.
15. Siatka kilometrowa.
16. Metoda powielania.
17. Zasady opracowywania nowych map.

CZĘŚĆ II. Mapy szczegółowe.

Rozdział A. Wiadomości ogólne:

18. Cel.
19. Rodzaje map szczegółowych.
20. Zasady ogólne.

Rozdział B. Mapa szczegółowa 1 : 25 000.

A) Forma mapy szczegółowej 1:25 000.

21. Zasady konstrukcji.
22. Podział na arkusze i format.

23. Oznaczenie skorowidzowe.
24. Siatka kilometrowa.
25. Metoda opracowywania.
26. Ramka, margines.
27. Barwy.

B) Treść mapy szczegółowej 1:25 000.

28. Materjał podstawowy, źródłowy i pomocniczy.
29. Sprawdzenie w terenie.
30. Treść.
31. Dopełniające zdjęcie terenu.
32. Arkusze graniczne.

Rozdział C. Mapa szczegółowa 1 : 25 000.
(Zdjęcie podstawowe).

A) Forma mapy szczegółowej 1:25 000.

33. Konstrukcja.
34. Format.
35. Dane konstrukcyjne, związane z siatką kilomtr.
36. Nazwa i godło arkusza.
37. Metoda opracowania.
38. Ramka, margines.
39. Barwy.

B) Treść mapy szczegółowej 1:25 000.

40. Materjał źródłowy i pomocniczy.
41. Redakcja treści.
42. Znaki topograficzne map szczegółowych.

CZĘŚĆ III. Mapa taktyczna 1:100 000.

(Sporządzana na podstawie map byłych państw zaborczych).

Rozdział A. Cel mapy:

43. Cel.

Rozdział B. Forma mapy taktycznej 1:100 000.

44. Konstrukcja.
45. Format i podział na arkusze.
46. Oznaczenie skorowidzowe,.
47. Siatka kilometrowa.
48. Metoda opracowania.
49. Bezpośrednie powielanie map taktycznych byłych państw zaborczych.
50. Ramka, margines.
51. Barwy.

Rozdział C. Treść mapy taktycznej 1:100 000:

52. Materjał podstawowy, źródłowy i pomocniczy.
53. Wznawianie nakładu.
54. Redakcja treści.
55. Znaki topograficzne 1:100 000.

CZĘŚĆ IV. Mapa operacyjna 1 : 300 000.

Rozdział A. Cel mapy:

56. Cel i przeznaczenie.

Rozdział B. Forma mapy 1:300 000.

57. Konstrukcja.
58. Forma i podział na arkusze
59. Oznaczenie skorowidzowe.
60. Siatka kilometrowa.
61. Siatka geograficzna.
62. Metoda opracowania.
63. Bezpośrednie powielanie mapy 1:300 000.
64. Ramka, magines.
65. Barwy.

Rozdział C. Treść mapy 1:300 000:

66. Materjał źródłowy i pomocniczy.
67. Wznawianie nakładu.
68. Redakcja treści.
69. Znaki topograficzne 1:300 000.

ZBIORY
Bogodara WINIDA
sygn.